

2018-11-29

Tid 2018-12-06, kl. 19:00

Plats Xenter, Utbildningsvägen 3 i Tumba

Ärenden

Justering, 2018-12-06 Xenter

- 1 Vux 5 kvalitetssamordnare presenterar sitt uppdrag, informationsärende
- 2 Information från enheten START, informationsärende
- 3 Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimat, informationsärende
- 4 Uppdrag - Sammanställning av Extratjänster
- 5 Remiss - Program för mikro- och makroplaster 2018
- 6 Anmälningsärenden
- 7 Delegationsbeslut

Gruppmöten börjar 18:30. Gruppmötena konstituerar sig enligt den nya majoriteten, dvs. S, MP, L och KD, och oppositionen, där M och TUP har eget gruppmöte fram till årsskiftet och mandatperiodens slut.

Sammanträdet börjar 19:00. Direkt efter sammanträdet äter vi gemensamt julbord.

Vänligen meddela frånvaro till annette.westerberg@botkyrka.se

Välkomna!

Marcus Ekman

ordförande

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

Annette Westerberg

nämndsekreterare

1

Vux 5 kvalitetssamordnare presenterar sitt uppdrag

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden har tagit del av informationen.

2

Information från enheten START

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden har tagit del av informationen.

3

Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimat

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden har tagit del av informationen.

4**Uppdrag - Sammanställning av Extratjänster
(AVUX/2018:90)****Förslag till beslut**

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden godkänner sammanställningen och anmäler svaret till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Extratjänster är en av flera lönesubventioner vid anställning som finns på Arbetsförmedlingen och ska erbjudas arbetssökande som uppfyller villkoren och som utifrån en arbetsmarknadspolitisk bedömning anses vara lämpade för insatsen.

Botkyrka kommun har som mål att tillsätta minst 200 extratjänster under 2018. Det statliga målet om 141 pågående extratjänster per den 31 december 2018 gäller för att statsbidrag 3,9 mnkr ska betalas ut under våren 2019.

Fram till den 20 november 2018 har totalt 166 personer haft extratjänst, 32 av dessa har avslutats och 134 har just nu en extratjänst. Ålders- och könsfördelningen visar att de flesta som har en extratjänst är kvinnor i åldersgruppen 46-59.

Referens

Kerstin Berglund

Mottagare

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

Uppdrag - Sammanställning av Extratjänster

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden godkänner sammanställningen och anmäler svaret till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Extratjänster är en av flera lönesubventioner vid anställning som finns på Arbetsförmedlingen och ska erbjudas arbetssökande som uppfyller villkoren och som utifrån en arbetsmarknadspolitisk bedömning anses vara lämpade för insatsen.

Botkyrka kommun har som mål att tillsätta minst 200 extratjänster under 2018. Det statliga målet om 141 pågående extratjänster per den 31 december 2018 gäller för att statsbidrag 3,9 mnkr ska betalas ut under våren 2019.

Fram till den 20 november 2018 har totalt 166 personer haft extratjänst, 32 av dessa har avslutats och 134 har just nu en extratjänst. Ålders- och könsfördelningen visar att de flesta som har en extratjänst är kvinnor i åldersgruppen 46-59.

Ärendet

Botkyrka kommun arbetar för att stödja Botkyrkabor som befinner sig utanför arbetsmarknaden eller utbildningssektorn. Genom extratjänsterna kommer fler Botkyrkabor i lönearbete och får därmed ökade möjligheter att komma in på den reguljära arbetsmarknaden.

Målgrupper för extratjänster är:

- Arbetssökande som deltagit i jobb- och utvecklingsgarantin i minst 450 dagar.
- Nyanlända som har en pågående etableringsplan hos Arbetsförmedlingen eller som har avslutat sin etableringsplan under de senaste tolv månaderna. Anhöriginvandrare som inom de senaste 36 månaderna beviljats uppehållstillstånd eller har ett uppehållskort i egenskap av familjemedlem till en EES-medborgare.

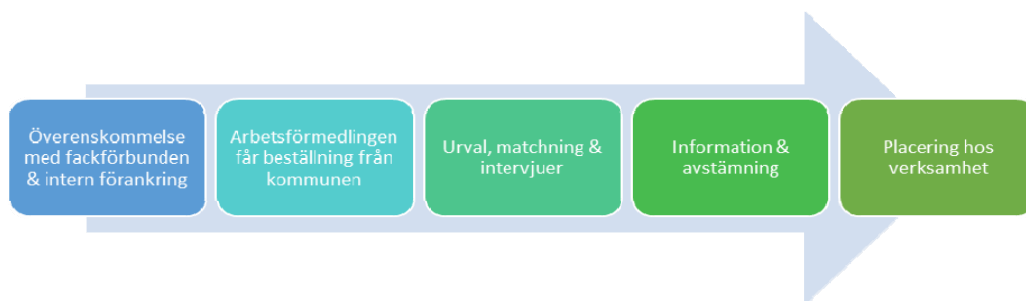
2018-11-22

Dnr AVUX/2018:90

Styrgruppen med Arbetsförmedlingen, centrala HR och arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen samt arbetsgruppen med Jobbcenter, Kommunal, Vision och centrala HR har arbetat med och löst en mängd frågor under året.

- En gemensam risk- och konsekvensanalys för Botkyrka kommun
- Effektivisering av gemensamt arbets sätt
- Hur når vi vårt gemensamma mål
- Genomfört 7 handledarutbildningar
- Skapat samarbetsrum och samlad information på Botwebb för alla medledare i Botkyrka
- Information till övriga förvaltningar och verksamheter
- Administration
- Redovisning
- Möjliggöra utbildning i kombination med arbete

Jobbcenter hanterar administrationen kring anställning, fungerar som formell arbetsgivare och står som part i de beslut, för varje individ, om extratjänst som Arbetsförmedlingen fattar. I egenskap av arbetsgivare är det Jobbcenter som står för alla försäkringar, utbetalar lön samt tillhandahåller handledarutbildningar. Jobbcenter rekviderar hela lönekostnaden från Arbetsförmedlingen.

2018-11-22

Dnr AVUX/2018:90

Hittills har totalt 166 Botkyrkabor haft extratjänst i kommunen av dessa är just nu 134 Botkyrkabor anställda på en extratjänst. Majoriteten är anställda på utbildningsförvaltningen följt av vård- och omsorgsförvaltningen och tekniska förvaltningen.

Förvaltningar	Antal lediga platser idag	Antal personer med Extratjänst
TEF	11	26
SBF	2	0
UF	44	90
KOF	2	1
KLF	0	4
SOC	1	3
AVUX	5	6
VOF	11	36
TOTAL	76	166

Åders- och könsfördelning för pågående extratjänster.

Ålder	Kvinna	Man	Totalt
18-24	12	5	17
25-45	25	17	42
46-59	51	31	82
60+	13	12	25
TOTAL	101	65	166

32 personer har avslutat sin extratjänst under året.

Avslutade Extratjänster under 2018	
Arbete utan subvention	8
Arbete med subventionen	4
Avbrutit - Övrigt	5
Avbrutit - Pension	1
Vidare till studier	1
Åter beställare - särskild insats	6
Åter beställare - egen försörjning	7
Totalt	32

2018-11-22

Dnr AVUX/2018:90

Marie-Louise Khan-Tamakloe
Förvaltningschef

Kerstin Berglund
Verksamhetschef

Expedieras till
Kommunstyrelsen

5**Remiss - Program för mikro- och makroplaster 2018
(AVUX/2018:76)****Förslag till beslut**

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden överlämnar yttrande till kommunledningsförvaltningen som svar på förslag till program för mikro- och makroplaster 2018.

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden är generellt sett positiv till miljö- och hälsoskydds nämndens förslag till Program för mikro- och makroplaster 2018 och tillhörande åtgärder. Det är positivt att kommunen bidrar till att nå Riksdagens miljö kvalitetsmål och FN:s mål i Agenda 2030.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden har några övergripande medskick som i huvudsak rör plasters koppling till vägtransporter, betydelsen av hållbara upphandlingar och kommunens egna arbete med återvinning och minskad plastförbrukning.

Referens

Hanna Wallinder

Mottagare

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

Remiss - Program för mikro- och makroplaster 2018

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden överlämnar yttrande till kommunledningsförvaltningen som svar på förslag till program för mikro- och makroplaster 2018.

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden är generellt sett positiv till miljö- och hälsoskyddsnsämndens förslag till Program för mikro- och makroplaster 2018 och tillhörande åtgärder. Det är positivt att kommunen bidrar till att nå Riksdagens miljö kvalitetsmål och FN:s mål i Agenda 2030.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden har några övergripande medskick som i huvudsak rör plasters koppling till vägtransporter, betydelsen av hållbara upphandlingar och kommunens egna arbete med återvinning och minskad plastförbrukning.

Ärendet

Övergripande medskick

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden kan konstatera att kommunen behöver öka takten i hållbarhetsarbetet om man ska nå de mycket ambitiöst uppsatta målen i Klimatstrategi för Botkyrka och åtagandena i programmen som stöder strategin. Målet om en klimatneutral organisation ska vara uppnått 2025. Vi ser att utvecklingen går åt rätt håll, men för sakta relativt de uppsatta målen.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnsämndens verksamheter är inte omedelbart påverkade av förslagen i programmet. Men det redan antagna programmet för ett Fossilbränslefritt Botkyrka år 2030, det nu föreslagna programmet för mikro- och makroplaster 2018 samt det kommande kemikalieprogrammet är viktiga och hänger ihop. De tangerar indirekt nämndens arbete med att fler Botkyrkabor ska kunna försörja sig på eget arbete och företagande, ta del av det livslånga lärandet och leva ett självständigt liv.

2018-11-19

Dnr AVUX/2018:76

Minskade vägtransporter

Beroendet av transporter ökar. Samtidigt är utsläppen av växthusgaser den största miljöutmaningen i Botkyrka kommun. Cirka 80 procent av den fossila energianvändningen härstammar från transporter. Trafikökningar innebär mer utsläpp, buller, olyckor och trängsel och påverkar folkhälsan. Vägtrafiken är vidare enligt det föreslagna programmet den största källan till mikroplast i Sverige.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden vill lyfta fram betydelsen av hållbara transportmedel och tillgången till biogas, att andelen biltrafik minskar och att kollektivtrafiken utvecklas för att långsiktigt även minska förekomsten och hindra spridning av mikroplaster. Med ett effektivt utbud av parkeringsplatser kan vi vidare både minska vägtrafiken i ett större perspektiv och samtidigt öka tillgänglighet och service för våra medborgare och företagare i kommunen.

För att minska på mikroplaster i dagvatten som härstammar från vägtrafiken behöver det sammantaget bli enklare att ställa bilen. Kopplingen till målet om fossilbränslefritt Botkyrka kan förslagsvis tydliggöras i programmet. Enligt arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens bedömning är det viktigt att se olika klimatsatsningar som delar av en större helhet. Fler dagvat- tendammar med multifunktionalitet inom rening är väsentliga för att minska gifterna från plast. Man kan även möjligtvis lyfta fram kopplingen till VA-nätets utveckling och dess möjligheter till bättre rening.

Hållbara upphandlingar

Idrotten, med tillhörande gräsplaner, har viktiga mervärden för individ och samhälle – arbete och företagande – livslångt lärande och möjligheten att leva ett självständigt liv. Idrotten spelar, inkluderat konstgräsplanerna, en särskilt viktig roll för nyanländas inträde och etablering på arbetsmarknaden.

I kommunens strävan mot det nationella målet om en giftfri miljö och det eget uppsatta målet om en klimatneutral kommunorganisation ser Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden att det finns ett behov av att utveckla god kännedom om de miljömässigt bästa konstgräsplanerna på marknaden. Vidare är det viktigt att kommunen ger fortsatt centralt stöd i upphandlingsförfaranden och kan konsultera vid upprättande av förfrågningsunderlag, exempelvis för konstgrässystem.

Återvinning och minskad plastförbrukning

Enligt förslaget till Program för mikro- och makroplaster 2018 behöver kommunen minska förekomsten av plast genom mindre plastanvändning. Det är särskilt angeläget om målet om en Klimatneutral kommunal organi-

2018-11-19

Dnr AVUX/2018:76

sation år 2025 ska nås. Att ställa krav i upphandling, följa upp kommunens inköp och ta ansvar för den egna återvinningen är enligt arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden nödvändigt om kommunen kunna nå de antagna målen i Klimatstrategi för Botkyrka.

Övrigt

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden har noterat att programmet heter Program för mikro- och makroplatser 2018. I bilaga 1 presenteras definitionen av mikroplast. Varken i Bilaga 1, eller i programmet som helhet, tydliggörs emellertid inte vad makroplaster avser. Det kan vara av värde att tydliggöra vad makroplaster är och att makroplasterna är en av de viktigaste källorna till de mindre och allt giftigare mikroplasterna. Vidare menar arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden att året "2018" inte bör finnas med i programmets titel. Kommunens program gäller fram tills annan politik är antagen.

Marie-Louise Khan-Tamakloe
Förvaltningschef

Nina Angermund-Carlsson
Utvecklingschef

Bilaga

Program för mikro- och makroplaster 2018

Expedieras till
Kommunledningsförvaltningen

STYRDOKUMENT I BOTKYRKA KOMMUN

Program för mikro- och makroplaster 2018

Program

Diarienummer: skriv nummer exempelvis KS/xxx:xx
Dokumentet är beslutat av: skriv namn på högsta beslutade funktion/organ
Dokumentet beslutades den: skriv datum så här xx månad 20xx
Dokumentet gäller för: skriv vilka som omfattas exempelvis alla nämnder
Dokumentet gäller till den: skriv datum så här xx månad 20xx

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Dokumentet ersätter: Finns inget tidigare dokument

Dokumentansvarig är: Miljö- och hälsoskydds nämnden

För revidering av dokumentet ansvarar: Miljö- och hälsoskydds nämnden

För uppföljning av dokumentet ansvarar: Miljö- och hälsoskydds nämnden

Relaterade dokument: Botkyrkas blå Värden, Klimatstrategi för Botkyrka

Innehållsförteckning	
Program för mikro- och makroplaster 2018	1
Program	1
Uppdragsbeskrivning	4
Syfte	4
Avgränsning	4
Mål.....	5
Handlingsvägar	6
Väg- och däckslitage.....	6
Konstgräsplaner.....	7
Nedskräpning	9
Båtbottenfärg.....	11
Dagvatten.....	11
Engångsprodukter av plast	13
Primär mikroplast.....	14
Litteratur	15
Bilaga 1: Sammanställning av åtgärdsförslag med ansvarig förvaltning	16
Bilaga 2: Plastfakta	18
Definition av mikroplast.....	18
Miljöeffekter	19

Uppdragsbeskrivning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått ett uppdrag från kommunfullmäktige att ta fram en handlingsplan för mikro- och makroplast. Uppdraget finns i *Mål och budget 2018 med flerårsplan 2018-2020* och beskrivs enligt följande: ”Mikroplaster är ett snabbt växande miljöproblem och plasten bör också adresseras i arbetet för en fossilfri kommunal organisation. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får i uppdrag att i framtagandet av handlingsplaner för genomförande av kommunens vattenprogram *Botkyrkas blå värden* särskilt uppmärksamma plastens miljöpåverkan.” Uppdraget ska redovisas senast den 31 oktober 2018.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tolkat uppdraget och har tagit fram ett program för mikro- och makroplaster. Det avses utgöra ett komplement till ett kemikalieprogram som också planeras tas fram i samband med nämndens satsning på en giftfri miljö.

Syfte

Sveriges Riksdag har beslutat om 16 nationella miljö kvalitetsmål. Miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som ska nås, med det övergripande målet att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem. Detta mikro- och makroplastprogram och de åtgärder som föreslås syftar till att Botkyrka kommun ska komma närmare att nå fyra av dessa miljö kvalitetsmål; *Giftfri miljö, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård* och *Begränsad klimatpåverkan*.

Detta program bidrar till att uppnå vissa befintliga kommunala mål och strategier, i synnerhet klimatstrategin och vattenprogrammet *Botkyrkas blå värden*. Det mål som detta program ska bidra till i klimatstrategin är *Klimatneutral kommunal organisation senast år 2025*. Plastprogrammet förväntas också bidra till de fyra målen i programmet ”Botkyrkas blå värden”.

Utgångspunkten i detta program är förebyggande, det vill säga att minimera förekomsten av plast redan vid källan. Detta speglar EU:s avfallstrappa, vars syfte är att använda den behandlingsmetod som lämpar sig bäst för avfallsslag och att om möjligt övergå till en för miljön bättre behandlingsmetod.

Avgränsning

I rapporten *Mikroplaster. Redovisning av regeringsuppdrag om källor till mikroplaster och förslag på åtgärder för minskade utsläpp i Sverige* har Naturvårdsverket (2017) pekat ut följande källor som de största källor till mikroplast i Sverige:

- Väg- och däckslitage,
- Konstgräsplaner,
- Industriell produktion och hantering av plast,

- Textiltvätt,
- Båtbottenfärg,
- Nedskräpning.

Viktiga spridningsvägar för mikroplast är enligt Naturvårdsverket (2017):

- Avloppsreningsverk,
- Slam,
- Dagvatten.

I detta program har en lokal anpassning gjorts och utgångspunkten är vad Botkyrka kommun ansvarar för samt har möjlighet att påverka. Följande källor har valts ut baserat på Naturvårdsverkets sammanställning (2017): väg- och däckslitage, konstgräsplaner, nedskräpning och båtbottenfärg. Dagvatten identifieras som den viktigaste spridningsvägen av mikroplast i Botkyrka kommun. Fokus har även lagts på fossil plast i engångsprodukter som Botkyrka kommun köper in; dessa produkter har potentiellt en effekt på nedskräpning och kommunens möjlighet att bli en klimatneutral organisation 2025. Utöver dessa lyfts primär mikroplast i produkter som ett fokusområde.

Mål

Detta program syftar till att uppnå olika nationella och kommunala mål och därför har tre övergripande mål tagits fram för Botkyrka kommun:

- Minska förekomsten av mikro- och makroplast,
- Minska spridningen av mikro- och makroplast, och
- Införskaffa och sprida kunskap om mikro- och makroplast.

Till dessa mål kopplas sedan de mer specifika åtgärder som detta plastprogram föreslår.

Handlingsvägar

De övergripande handlingsvägar som presenteras här anger inriktningen för arbetet med att uppnå delmålen, det vill säga att minska förekomsten och spridningen av mikro- och makroplast inom kommunen samt att införskaffa och sprida kunskap. Detta arbete kommer att bidra till att närmare nå de nationella miljö kvalitetsmålen *Giftfri miljö*, *Levande sjöar och vattendrag*, *Hav i balans samt levande kust och skärgård* och *Begränsad klimatpåverkan*, samt målen i klimatstrategin och vattenprogrammet.

I slutet av varje stycke redovisas åtgärdsförslag kopplade till handlingsvägen. En sammanställning av alla åtgärdsförslag redovisas i bilaga 1.

Väg- och däckslitage

Den största källan till mikroplast i Sverige är vägtrafiken enligt Naturvårdsverket (2017), nämligen slitage av däck och i mindre utsträckning slitage av vägmarkeringar och asfalt. När mikroplast från vägtrafik hamnar i miljön kan den orsaka olika skador på bland annat vattenlevande organismer och i sin tur på människors hälsa.

Däck tillverkas av naturgummi och syntetiska polymerer. De slits kontinuerligt på grund av friktion mot vägbanan och släpper därmed ut mikroplastpartiklar i miljön. Utsläppen av mikroplast till följd av slitage av däck uppskattas av IVL Svenska Miljöinstitutet (Magnusson et al. 2016, reviderat 2017) till 0,05 gram per fordonskilometer från bilar och 0,7 gram per fordonskilometer från bussar. Totalt är utsläppen av mikroplast från slitage av däck ca 7674 ton per år i Sverige. I denna siffra inkluderas motorcykel, bil, buss, lätt lastbil och tung lastbil. IVL (Magnusson et al. 2016, reviderat 2017) identifierade även slitage av vägmarkeringar och asfalten som källor till mikroplast. Båda slits på grund av trafikbelastning, vinterväghållning, renhållning, klimatfaktorer samt användning av dubbdäck. De vita vägmarkeringarna innehåller 0,5-2% polymer och utsläppen av mikroplast vid deras slitage uppskattas till ca 504 ton per år i Sverige. Fem procent av vägnätet i Sverige är täckt med ett polymer-modifierat bindemedel och utsläppen av mikroplast vid slitage av asfalten uppskattas till 6 ton per år i Sverige.

Vägnätet i Botkyrka kommun består av ca 400 kilometer. Baserat på siffrorna från IVL (Magnusson et al. 2016, reviderat 2017) har utsläppen av mikroplast från däckslitage i Botkyrka kommun uppskattats till 140 kg per dag (med en felmarginal av ± 5 kg), det vill säga drygt 51 ton per år. De mest belastade vägarna i kommunen med mer än 5000 bilar per dygn är statliga vägar och tillsammans står de för ett utsläpp av 106 kg mikroplast per dag (se tabell 1). De resterande 34 kg gäller för mindre belastade vägar (<5000 bilar per dygn), både kommunala och statliga.

Väg	Utsläpp (kg/dag)
E4/E20	64
Hågelbyleden	13
Huddingevägen	11
Nynäsvägen	7
Dalvägen	7
Södertäljevägen	4

Tabell 1: Utsläpp av mikroplast för de mest belastade vägarna (>5000 bilar per dygn) i kommunen. Trafikverket är väghållare för alla dessa vägar.

Det är oklart hur mycket och hur mikroplast sprids från vägtrafiken till miljön. Enligt Naturvårdsverket (2017) hamnar en del vid vägkanten, en del små partiklar sprids via luft och en del sprids via dagvatten. Mikroplast kan också spridas direkt till hav, sjöar och vattendrag om snön från vägar dumpas direkt i vattnet. Botkyrka kommun dumpar dock inte snö i vattnet i dagsläget.

En effektiv städning av gator och vägar kan enligt Naturvårdsverket (2017) vara ett sätt att hindra spridningen av mikroplast som genereras av vägtrafik. Trafikverket ansvarar för renhållning av de statliga vägarna medan kommunen ansvarar för det kommunala vägnätet. Kommunens gator och gång- och cykelbanor halkbekämpas med grus. Detta grus tas upp vid vårstädning genom sopning och uppsamling. I dagsläget finns det ingen anläggning i kommunen för att tvätta och rena grus. Gruset hamnar i stället i deponier och återanvänds inte.

Delmål	Åtgärdsförslag
Minska spridningen	Se åtgärdsförslag under dagvatten.

Konstgräsplaner

Enligt Naturvårdsverket (2017) är konstgräsplaner den näst största källan till mikroplast. Konstgräsplaner består av syntetiska gräsfibrer, gummigranulat, elastisk matta samt dränerad stabiliserande botten. Vanliga fyllnadsmaterial är SBR (återvunna bil- och maskindäck), EPDM (nyttillverkat vulkaniserat industrigummi), TPE (nyttillverkad termoplast) och organiskt fyllnadsmaterial (som kork, bark och kokos). Det finns även alternativa konstgräs, exempelvis hybridgräs som innehåller 90 % naturgräs och 10 % plast och fjärde generationens konstgräs som är granulat- och sandfritt.

Både regelbunden användning och skötsel gör att gummigranulat försvinner från planer. IVL (Magnusson et al. 2016, reviderat 2017) rapporterar att varje enskild plan fylls på med ca 2-3 ton granulat per år. Det är oklart exakt hur mycket granulat som försvinner från planerna. IVL (Magnusson et al. 2016, reviderat 2017) uppskattar den totala mängden gummigranulat som potentiellt sprids från svenska konstgräsplaner till 1640-2460 ton per år. Naturvårdsverket

(2017) talar om att andra uppskattningar har kommit fram till att utsläppen ligger mellan 630 och 1264 ton per år, det vill säga 1-2 ton granulat per plan per år. Gräsfibrer, som är plaststrån, kan också lossa, men det råder stora kunskapsluckor gällande detta utsläpp (Magnusson et al. 2016, reviderat 2017).

Allt granulat sprids sannolikt inte utan en viss mängd kompakteras i gräsmattan. Det saknas dock data om graden av kompaktering (Naturvårdsverket 2017). Granulat försvinner först och främst genom snöröjning, vilket leder till fyra möjligheter: (1) antingen samlas granulat upp och återförs till planen eller (2) kasseras som avfall, (3) granulat sprids med smältvatten till dagvattenbrunnar eller (4) blåser bort. Generellt kan granulat spridas med dagvatten till närliggande områden. Dessutom kan granulat följa med spelarnas skor och kläder till omklädningsrum, till kringliggande områden och/eller hem. Hemma hos spelarna finns det en risk att granulat hamnar i hushållsavfallet, ute på gården eller tvättas ut i tvättmaskinen och hamnar därmed i avloppsvatten och reningsverken. Hur mycket som når hav, sjöar och vattendrag är oklart.

Konstgräsytor i Botkyrka kommun förvaltas dels av Kultur- och fritidsförvaltningen (kof), dels av Tekniska förvaltningen (tef) och dels av Samhällsbyggnadsförvaltningen (sbf). Tef ansvarar för ytor vid skolorna medan Kof ansvarar för konstgräsplaner som även används av föreningsverksamheter. Sbf (gata/parkenheten) ansvarar för de ytor på allmän platsmark som exempelvis lekplatser och spontanidrottsplatser. Miljöenhetens (sbf) uppfattning är att det inte finns någon sammanfattande beskrivning av förvaltningen av konstgräsplaner i kommunen, det vill säga vilka konstgräsplaner som innehåller gummi-granulat och vilken förvaltning som ansvarar för dem.

Kof förvaltar totalt 14 konstgräsplaner. Nio av dessa planer är 11-spelsplaner med totalmått 106x64 eller 111x71 och fem är 5/7-spelsplaner med totalmått 64x42 eller 44x22. Alla dessa planer fylls på med R-EPDM granulat, som tillverkas av återvunnet gummi från EPDM-gummiprodukter, till exempel kylskåpslistor och vindrutetorkare. Det är dock oklart när planerna fylldes på senast. Spelsäsongen börjar vecka 12 under förutsättningen att väder tillåter det. Enligt kof är det två planer som är anpassade för vinterspel, nämligen en plan på Brantbrink som är uppvärmd och en på Brunna IP som ligger bredvid en mindre bollplan där snön kan förvaras. I dagsläget (2018) är det dock fler planer än dessa som snöröjs och används från vecka 12.

Underhåll av dessa konstgräsplaner har enligt kof varit eftersatt till följd av oklarheter om skötseln. För att åtgärda detta har kof under våren 2018 gjort en statusbesiktning för varje 11-spelsplan och planerar genomföra åtgärder på dem under hösten 2018. Detta inkluderar djuprengöring, påfyllning, rengöring av granulat som ligger utanför plan och inställning av fångstfällor i närliggande dagvattenbrunnar.

Tef förvaltar elva konstgräsplaner som ligger vid skolor. De flesta planer har sandfyllning, vilket är en åtgärd som rekommenderas av kof. Planen vid Rikstiens skola innehåller däremot granulat och fyra planer har fått begagnade gräsmattor från kof. Det gäller planerna vid Banslättskolan, Fittjaskolan Botkyrka, Kvarnhagsskolan och Tallidsskolan. Miljöenheten (sbf) har även vid inspektion hittat granulat på planen vid Banslättskolan. Sbf förvaltar också några konstgräsplaner men de flesta planer innehåller sand enligt uppgift från respektive förvaltare.

Mål	Åtgärdsförslag
Minska förekomsten	Inte använda konstgräs som innehåller gummigranulat på ytor där andra material kan användas som har liknande användaregenskaper.
Minska spridningen	Inte lägga upp snön, där granulat är inblandat, på ytor där det inte finns möjlighet att återföra granulat till spel-/lekytan.
	Förse samtliga dagvattenbrunnar som ligger i anslutning till konstgräsplanerna med filter/fällor för att fånga upp gummigranulat.
	Förse alla planer med avborstningsställe för spelares skor och kläder.
Införskaffa och sprida kunskap	Inventera/kartlägga alla konstgräsytor med granulat som finns i kommunen samt vilken förvaltning som ansvarar för dem.
	Informera spelarna om varför granulatet ska borstas av innan de lämnar planen.

Nedskräpning

Nedskräpning anses som en annan viktig källa till plast i miljön och i synnerhet i världens hav (Naturvårdsverket 2017). Håll Sverige Rent (2018) uppskattar att plast utgör 47,4 % av allt skräp i svenska förorter¹. Vanliga plastföremål i nedskräpningsammanhang är enligt *Utredningen om hållbara plastmaterial* (2018) cigarettfimpar, förlorade fiskeredskap, engångsförpackningar, plastbestick, sugrör, plastkapsyler och lock, plastpåsar, rep, snören, nätdelar samt bommullstops och ballonger.

Enligt Naturvårdsverket (2017) är det inte möjligt att kvantifiera hur mycket mikroplast som genereras av nedskräpningen men det anses vara betydande. Plast som slängs i miljön fragmenteras till mindre och mindre beståndsdelar av mikroplast. Vattenlevande organismer som plankton kan förväxla mikroplast som föda. Mikroplasten kan då ackumuleras i näringskedjan till människan.

¹ Fimp och snus exkluderas från fördelningen.

Botkyrka kommun städas regelbundet på uppdrag av Samhällsbyggnadsförvaltningen. Egen regiverksamhet utför städningen i Tumba/Vårsta samt Alby/Fittja medan övriga områden är externt upphandlade entreprenörer. Städning och renhållning omfattar att både tömma de 769 papperskorgar i kommunen och plocka upp skräp på allmän platsmark enligt skötselkartor. Detta görs manuellt och städfrekvens är olika beroende på platser, från två gånger per år upp till sju gånger per vecka. Botkyrka kommun har inte genomfört någon plockanalys av det som hamnar i papperskorgar och det finns inget krav på rapportering av vilken typ av avfall som hamnar på marken. Det finns med andra ord ingen kvantifiering av nedskräpningen i kommunen. De vanligaste skräpföremålen antas vara fimpar, godispapper, tidningar, snabbmatsförpackningar och liknande föremål. Miljöenheten genomför en mätning av nedskräpningen i Tumba under sommaren 2018. Mätningen planeras ha årlig uppföljning.

Processen med att ta fram ett dokumenterat strategiskt arbete för nedskräpningen i Botkyrka kommun samt en arbetsgrupp pågår nu inom sbf och tef. Detta kommer att tydliggöra ansvarsfördelningen i frågan inom organisationen. Dessutom kommer frågan om nedskräpningen tas upp i avfallsplanen som håller på att uppdateras. Den har skickats på remiss, och ska börja gälla från 2020. Under 2019 kommer ett förslag till genomförandeplan för avfallsplanen att tas fram. I avfallsplanen kommer det att finnas ett mål för nedskräpning och därmed ett krav för de fem kommunerna att arbeta med frågan.

När det gäller pågående, förebyggande arbete mot nedskräpning är Botkyrka kommun med i Vi Håller Rent, som är en årlig städvecka under våren som Håll Sverige Rent ordnar. Denna aktivitet riktar sig till framför allt förskolor och skolor och syftet är främst pedagogiskt. Aktiviteten riktar sig även till kommunens tjänstemän samt alla intresserade medborgare. Idrottsföreningar plockar upp skräp under kampanjen Städa Sverige, men kommunen deltar inte i denna. Miljö- och hälsoskyddsnämnden genomför även tillsyn enligt miljöbalken och avfallsförordningen av verksamheterna i kommunen.

Mål	Åtgärdsförslag
Införskaffa och sprida kunskap	Förvaltningsövergripande samarbete för att minska nedskräpning.
	Föra statistik över insamlade mängder och avfallslag som kommunen städar upp på allmän platsmark och naturmark.
	Informationskampanjer för att minska nedskräpning.

Båtbottenfärg

Vissa båtbottenfärger kan innehålla polymerer som bindemedel vilket kan bilda mikroplast när ytan på båten slits eller när båten tvättas, skrapas eller slipas vid underhåll. Färger består vanligtvis av ca 5-20 viktprocent bindemedel.

Det finns nationella riktlinjer om att fritidsbåtar med biocidfärg ska tvättas vid en specifik anläggning där tvättvattnet samlas upp och renas. I dessa fall uppskattas utsläppen som små. Det är dock många båtar i dagsläget som tvättas på ett sätt som inte uppfyller riktlinjerna (Naturvårdsverket 2017). I så fall är det sannolikt att mikroplast hamnar direkt i eller i närheten av vattnet. IVL (Magnusson et al. 2016, reviderat 2017) uppskattade utsläppen av mikroplast från båtbottenfärg till 160-740 ton per år i Sverige. Stora osäkerheter om storleken av utsläppen finns, eftersom många färger är baserade på andra bindemedel.

Botkyrka kommun består av 28 km² av vatten i form av sjöar, vattendrag och hav och har ingen anläggning för båttvätt. Miljö- och hälsoskyddsnamnden genomför tillsyn enligt miljöbalken på de båtklubbar som finns i kommunen. Spridning av mikroplast från båtbottenfärger har än så länge inte tagits upp som tillsynsområde.

Mål	Åtgärdsförslag
Införskaffa och sprida kunskap	Informera båtklubbar om spridningen av mikroplast från båtbottenfärg.

Dagvatten

Naturvårdsverket (2017) har identifierat dagvatten som en av de viktigaste spridningsvägarna av mikroplast. Dagvatten definieras som ytavrinnande regn- och smältvatten samt framträngande grundvatten som tillfälligt rinner på hårdgjorda ytor exempelvis tak och vägar, eller på genomsläpplig mark via diken och ledningar till recipienter eller reningsverk. Det är inte bara Botkyrka kommun som tar hand om dagvatten utan också Trafikverket, fastighetsägare och exploatörer.

I Botkyrka kommun är 29 km² tätort och de hårdgjorda ytorna upptar ca 17 % i form av byggnader, vägar och parkeringar. Botkyrka kommun har separerade system för dag- och spillvatten. Dagvatten från hårdgjorda ytor avleds genom ledningar och diken till elva olika recipienter. Vid nederbörd läcker dock dagvatten in i ledningsnätet för spillvatten, vilket medför att orenat avloppsvatten bräddar till omgivningen och att dagvatten istället förs till avloppsreningsverket.

I de flesta fall sker ingen rening av dagvattnet innan det når recipienten. Det finns däremot 13 olika dagvattenanläggningar i form av våtmarker och dagvattendammar som renar dagvatten. Det pågår projektering av nya dagvattendammar; två vid Segersjön, en vid Hågelbyleden och Tumbaån, en vid Loviseberg och en i Vårsta. Sådana reningsanläggningar har till funktion att bromsa vattnets hastighet så att partikelbundna föroreningar som tungmetaller och fosfor får tid att sjunka ner till botten. Några andra dagvattendammar har huvudsakligen en utjämnande funktion.

Dagvatten kan föra med sig mikroplast från exempelvis vägtrafik och konstgräsplaner, men också nedskräpade plastbitar som sedan bryts ner till mikroplast i marina miljöer. Det finns lite information om mikroplastinnehållet i dagvatten från dessa källor och det är inte möjligt i dagsläget att avgöra hur stor del av dessa mikroplastpartiklar som följer med dagvatten eller deponeras i marken nära utsläppspunkten.

Vid miljöenhetens besök av de 11-spelskonstgräsplanerna har det noterats att vissa dagvattenbrunnar i närheten av konstgräsplaner är hårt belastade av gummigranulat. I kommunen är flera dagvattenbrunnar utrustade med partikelfällor med syfte att fånga grövre partiklar såsom grus redan vid källan. Dagvattenbrunnar vid bland annat Kassmyrasjön och Göstas Källa är utrustade med fällor. De kan brista i effektivitet om de inte töms eller när det är höga vattenflöden. Då sprids partiklarna förbi fällan.

Ett examensarbete från Uppsala universitet (Jönsson 2016) visar att dagvattendammar och anlagda våtmarker kan avskilja mikroplast till viss utsträckning beroende på mikroplastpartiklars storlek (se tabell 2). Naturvårdsverket (2017) drar slutsatsen att förutsättningarna för att kunna avskilja mikroplaster från dagvatten i reningsanläggningar såsom partikelfällor, dammar och våtmarker bedöms relativt goda.

Typ av anläggning	Partiklars storlek	Avskiljningsgrad
Våtmark	20-300 µm	99,7 %
	större än 300 µm	100 %
Våtmark	20-300 µm	99,8 %
	större än 300 µm	100 %
Damm	20-300 µm	98 %
	större än 300 µm	73 %
Vattenpark	20-300 µm	90 %
	större än 300 µm	100 %

Tabell 2: Avskiljning av mikroplastpartiklar (Källa: Jönsson 2016)

Dagvattendammar i Botkyrka kommun slamtöms vart tionde år, eller vid behov. Provtester av sediment görs då enligt Naturvårdsverkets riktlinjer med fokus på föroreningshalterna, det vill säga fosfor, olja och tungmetaller. Beroende på föroreningshalterna läggs slammet antingen på åkermark eller i en

deponi som farligt avfall. Hänsyn tas däremot inte till om sedimentet innehåller mikroplaster.

Mål	Åtgärdsförslag
Minska spridningen	Bygga fler anläggningar som kan samla upp mikroplast (t.ex. dagvattendammar).
	Utveckla övervakning av restprodukter och organiskt material från dagvatten med hänsyn på mikroplast.

Engångsprodukter av plast

Mer än 90 % av den plast som produceras i Sverige tillverkas av fossil råvara (Naturskyddsföreningen 2017). Vid förbränningen bidrar plasten med betydande koldioxidutsläpp. Utsläppen kan minskas med en minskande plastanvändning och genom förändrade upphandlingskrav. Minskningen av utsläppen är beroende av vilka förnybara råvaror som används och hur många gånger råvaran återvinns. En stor del av engångsprodukter från vård och omsorg klassas som riskavfall och måste destrueras genom förbränning. Dess klimatavtryck har stor potential att minska genom att använda förnybar råvara då biomaterialens hela livscykel ger lägre koldioxidutsläpp.

Enligt Håll Sverige Rent (2018) används 40 % av världens plastproduktion till engångsprodukter. Dessa produkter används en gång, sorteras sällan och slängs oftast i soporna som i sin tur förbränns. Det finns dessutom en stor risk att sådana produkter hamnar på marken och bidrar till nedskräpningen. Exempel på engångsprodukter av plast är skoskydd, handskar, förkläden, soppåsar, muggar och bestick.

Botkyrka kommun står huvudsakligen inför två utvecklingsmöjligheter när det gäller upphandling. Botkyrka kommun behöver tydligare riktlinjer för att ställa krav på upphandling. I dagsläget baseras kravställningen i upphandling av plastprodukter på målet *Klimatneutral kommunal organisation senast år 2025* och livscykelanalys samt FN:s Agenda 2030. Nationella miljö kvalitetsmålen används sällan i kravställningen. Den enda siffran som är synlig i upphandlingsprocesser är dessutom varuvärdet i kronor, det vill säga att antalet produkter av plast som köps in i Botkyrka kommun är okänt. Att kvantifiera hur mycket koldioxidutsläpp som genereras av alla engångsprodukter av plast som köps in i kommunen kan genomföras genom beräkningar, men är tidskrävande och beskrivs inte här.

Delmål	Åtgärdsförslag
Minska förekomsten	I första hand inte köpa engångsprodukter av plast om det finns produkter med liknande egenskaper.
	I andra hand köpa engångsprodukter av biobaserad plast.
	Samverka med andra kommuner på Södertörn om att minska inköpen av plastprodukter och ta fram gemensamma kravställningar.
Införskaffa och sprida kunskap	Föra statistik över mängden inköpta engångsprodukter av plast.

Primär mikroplast

I februari 2018 har regeringen beslutat att förbjuda kosmetiska produkter som sköljs av eller spottas ut och som samtidigt innehåller plastpartiklar med en rengörande, skrubbande eller polerande funktion. Förbudet omfattar exempelvis kroppsskrubb, ansiktspeeling, duschtvål, schampo, balsam och tandkräm och gäller från den 1 juli 2018.

Förbudet omfattar inte kosmetiska produkter tillsatta med mikroplaster vars syfte *inte* är att uppnå en skrubbande och rengörande effekt, utan i stället har en konsistensgivande eller opakgörande funktion. Sådana produkter kan sköljas av eller lämnas kvar på huden, exempelvis hudkräm och solkräm. Mikroplast kan också hittas i vissa kemiska produkter såsom i tvätt-, disk- och rengöringsmedel, textilimpregnering, vaxer, lim, färg och lack. Mikroplast finns också i vissa textiltyg såsom fleece och släpps ut när textil tvättas.

Mikroplast från dessa källor kan spridas till miljön via både avloppsvatten och dagvatten. När mikroplast har hamnat i marina miljöer är det inte möjligt att få bort den. Det anses väsentligt att stoppa spridningen av mikroplast redan vid källan genom att minska användningen av, och fasa ut sådana produkter som innehåller mikroplast.

Mål	Åtgärdsförslag
Minska förekomsten	Ställa krav i upphandling på att produkter inte innehåller primär mikroplast.

Litteratur

Håll Sverige Rent (2018). *Skräpprapporten 2018*.

Jönsson, R. (2016). *Mikroplast i dagvatten och spillvatten. Avskiljning i dagvattendammar och anlagda våtmarker*. Examensarbete. Institutionen för geovetenskap, Uppsala universitet ISSN 1401-5765.

Magnusson, K., Eliasson, K., Fråne, A., Haikonen, K., Hultén, J., Olshammar, M., Stadmark, J. och Voisin, A. (2016, reviderat mars 2017). *Swedish sources and pathways for micro-plastics to the marine environment*. Rapport C 183. IVL Svenska Miljöinstitutet, Stockholm.

Naturskyddsföreningen (2017). *Rätt plast på rätt plats*.

Naturvårdsverket (2017). *Mikroplaster – Redovisning av regeringsuppdrag om källor till mikroplaster och förslag på åtgärder för minskade utsläpp i Sverige*. Rapport 6772.

Utredningen om hållbara plastmaterial (2018). *Nedskräpning och nedbrytning av plast i miljön* (SOU M 2017:06). Stockholm: Miljö- och energidepartementet.

Bilaga 1: Sammanställning av åtgärdsförslag med ansvarig förvaltning

Mål	Fokusområde	Åtgärdsförslag	Ansvarig
<i>Minska förekomsten</i>	Konstgräsplaner	Inte använda konstgräs som innehåller gummigranulat på ytor där andra material kan användas som har liknande användaregenskaper.	KOFN TN
	Engångsprodukter av plast	I första hand inte köpa engångsprodukter av plast.	Alla nämnder
		I andra hand köpa engångsprodukter av biobaserad plast.	Alla nämnder
		Samverka med andra kommuner på Södertörn om att minska inköpen av plastprodukter och ta fram gemensamma kravställningar.	KS
Primär mikroplast	Ställa krav i upphandling på att produkter inte innehåller primär mikroplast.	Alla nämnder	
<i>Minska spridningen</i>	Däck- och vägsli-tage	Se åtgärdsförslag under dagvatten.	/
	Konstgräsplaner	Inte lägga upp snön, där granulat är inblandat, på ytor där det inte finns möjlighet att återföra granulat till spel-/lekytan.	KOFN TN
		Förse samtliga dagvattenbrunnar som ligger i anslutning till konstgräsplanerna med filter/fällor för att fånga upp gummigranulat.	KOFN TN
		Förse alla planer med avborstningsställe för spelares skor och kläder.	KOFN TN
	Dagvatten	Bygga fler anläggningar som kan samla upp mikroplast (ex. dagvattendammar).	TN
		Utveckla övervakning av restprodukter och organiskt material från dagvatten med hänsyn på mikroplast.	TN

<i>Införskaffa och sprida kunskap</i>	Konstgräsplaner	Inventera/kartlägga alla konstgräsytor med granulat som finns i kommunen samt vilken förvaltning som ansvarar för dem.	MHN
		Informera spelarna om varför granulatet ska borstas av innan de lämnar planen.	KOFN TN
	Nedskräpning	Förvaltningsövergripande samarbete för att minska nedskräpning.	SBN MHN
		Föra statistik över insamlade mängder och avfallsslag som kommunen städar upp på allmän platsmark och naturmark.	SBN
		Informationskampanjer för att minska nedskräpning.	SBN MHN
	Båtbottenfärg	Informera båtklubbar om spridningen av mikroplast från båtbottnfärg.	MHN
	Engångsprodukter av plast	Föra statistik över mängden inköpta engångsprodukter av plast.	KS

Bilaga 2: Plastfakta

Plast är ett samlingsnamn för många olika material som har skilda egenskaper, exempelvis flexibilitet, formbarhet, livslängd. De formas av polymerer, som är långa kedjor bestående av molekyler kallade monomerer. Polymerer kan bestå av en eller flera typer av monomerer och olika polymerer kan blandas med varandra. Under tillverkningsprocessen tillsätts kemikalier, så kallade additiv som ger plasten kvalitet och önskade egenskaper, bland annat mjukgörare, flamskyddsmedel och pigment.

Plast tillverkas av både fossila och/eller förnybara råvaror, vilket innebär att samma plastsort kan tillverkas av flera råvaror. *Konventionell plast* tillverkas av fossila råvaror såsom råolja eller naturgas. *Biobaserad plast* tillverkas av förnybara råvaror såsom biomassa, majs, sockerrör, cellulosa eller jordbruksavfall. I dagsläget används konventionell plast i mycket större utsträckning än biobaserad plast eftersom den är billigare.

Plast tillverkas oftast för att hålla länge. Plasten bryts aldrig ner i naturen, utan fragmenteras till mindre och mindre beståndsdelar. Detta sker olika fort beroende på var i miljön plasten hamnar. Det finns dock plast som tillverkas för att brytas ner (*nedbrytbar plast*). Den kan tillverkas av fossila eller förnybara råvaror, eller både och. Enligt *Utredningen om hållbara plastmaterial* (2018) kan dessa plastsorter brytas ner fullständigt bara under vissa begränsade miljöförhållanden, vilka inte råder i den naturliga miljön; en ofullständig nedbrytning innebär bildningen av mikroplast från nedbrytbar plast. Slutligen är begreppet *bioplast* ett diffust samlingsnamn för plast som antingen är biologiskt nedbrytbar eller tillverkas på förnybar råvara, eller båda och.

Definition av mikroplast

Det finns ingen allmän definition av mikroplast men IVL Svenska Miljöinstitutet (Magnusson et al. 2016, reviderat 2017) definierar mikroplast som:

- Plastpartiklar mellan 0,001 mm och 5 mm (i diameter).
- Begreppet ”partiklar” står för fibrer, fragment, flagor, korn, m.m.
- Av människan syntetiserade polymerer från petroleum eller petroleumrelaterade biprodukter. Det inkluderar också icke-syntetiska polymerer som naturgummi och polymermodifierad bitumen.

Mikroplast kan tillverkas primärt och sekundärt. Primär mikroplast tillverkas avsiktligt som exempelvis plastpellets, gummigranulat eller slipmedel/skrubbmaterial i skönhetsprodukter, rengöringsprodukter och läkemedel. Sekundär mikroplast tillverkas oavsiktligt. Den bildas när plastföremål slits och plastpartiklar frigörs, till exempel under textiltvätten eller vid slitage av bildäck. Sekundär mikroplast kan också bildas när vi inte återanvänder/återvinner plasten som då blir skräp och successivt bryts ned till mindre och mindre beståndsdelar.

Miljöeffekter

Plast representerar en fara för människors hälsa, miljö och klimat. Plast innehåller additiv som ger plasten vissa specifika egenskaper. Många additiv såsom ftalater och bisfenoler anses som skadliga och klassas som mutagena, cancerogena, hormonstörande, reproduktionstoxiska, giftiga för vattenlevande organismer och har skadliga långtidseffekter i miljön. Människors exponering för dessa ämnen sker under tillverkningsprocessen men även i den efterföljande användningen. Exponering sker genom att andas in, äta och/eller beröring. Exponering är speciellt hög i inomhusmiljöer. Några exempel på hälsoproblem som har identifierats till följd av den ökande exponeringen till plast är hormonrelaterade cancer, neurologiska-, reproduktions- och immunologiska störningar, astma och allergier, samt diabetes och övervikt.

Nedskräpning påverkar djur- och växtliv. På individnivån kan plast ha direkta dödliga effekter på djur. Djur i marina miljöer kan fastna i plastskräp och skadas eller drunkna, vilket är särskilt vanligt i borttappade fiskeredskap. Det händer också att djuren misstar plastföremål för foder, vilket kan blockera deras tarmar och leda till att de svälter ihjäl eller förgiftas. Plast i marina miljöer kan även fungera som en spridningsväg för invasiva främmande arter.

Plastens klimatpåverkan sker vid två tillfällen; vid tillverkningen och vid återvinningen. Plasttillverkningen ger upphov till klimatpåverkan beroende på vilken och hur mycket råvara som används samt vilket energislag som används under själva processen. Plast som inte sorteras ut eller inte går att återvinna förbränns. Detta släpper ut koldioxid och bidrar till växthuseffekten.

6

Anmälningssärenden (AVUX/2018:6)

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden har tagit del av informationen.

Ärendet

Följande ärenden anmäls till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden:

§ 189 KF 2018-10-25, Kommunens delårsrapport 2 2018, KS2018540
Särskilt yttrande (M) KF, Kommunens delårsrapport 2 2018, KS2018540

§ 190 KF 2018-10-25 - Redovisning och förlängd beredningstid för motioner, KS2018155
Yrkande (M) KF - motioner, Redovisning och förlängd beredningstid för motioner, KS2018155

§ 191 KF 2018-10-25 - Redovisning och förlängd beredningstid för medborgarförslag, KS2018155

§ 192 KF 2018-10-25, Redovisning av lämnade uppdrag från kommunstyrelsen och kommunfullmäktige, KS2018562

§ 189**Kommunens delårsrapport 2 2018 (KS/2018:540)****Beslut**

1. Kommunfullmäktige har behandlat delårsrapport 1 för perioden januari – april 2018 enligt 8 kapitlet 20 a § kommunallagen.
2. Kommunfullmäktige beslutar att överföra 4,5 miljoner kronor för markarbeten vid Botkyrka Cricketanläggning från tekniska nämnden till kultur- och fritidsnämnden.
3. Kommunfullmäktige medger att kultur- och fritidsnämnden får tidigare-lägga investeringen på 2 miljoner kronor för idrottsutrustning till cricketanläggningen till 2018 istället för 2019. Anslaget finansieras genom ökad upplåning.
4. Kommunfullmäktige beslutar att överföra 750 000 kronor för ombyggnation av Fittja föreningshus från tekniska nämnden till kultur- och fritidsnämnden.

Kommunstyrelsens beslut för egen del i ärendet:

5. Kommunstyrelsen beslutar medge socialnämnden 21,5 miljoner i tilläggsanslag för att finansiera nämndens ökade kostnader till följd av att Migrationsverket sänkt sina ersättningsnivåer för ensamkommande barn och unga. Anslaget finansieras genom avsatta medel till kommunstyrelsens förfogande.
6. Kommunstyrelsen beslutar medge socialnämnden 5,3 miljoner kronor i tilläggsanslag för att täcka kostnader för kommunens modulbostäder i Brankbrink och Tumba och som inte täcks av hyresintäkter. Anslaget finansieras genom avsatta medel till kommunstyrelsens förfogande.
7. Kommunstyrelsen beslutar medge arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden 1,6 miljoner kronor i tilläggsanslag för att kompensera

2018-10-25

Dnr KS/2018:540

nämnden för ökade kostnader på grund av rättighetslagstiftningen inom vuxenutbildningen. Anslaget finansieras genom avsatta medel till kommunstyrelsens förfogande.

8. Kommunstyrelsen beslutar medge kommunstyrelsen 830 000 kronor i tilläggsanslag för att utöka 2018 års bidrag till Mångkulturellt centrum. Medlen ska användas till att återställa det egna kapitalet till 3 miljoner kronor. Anslaget finansieras genom avsatta medel till kommunstyrelsens förfogande.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2018-10-08 § 192 lämnat ett förslag till beslut.

Uppföljningen av kommunfullmäktiges 13 utvecklingsmål har endast kunnat göras i begränsad omfattning eftersom bland annat brukar-, medborgar- och medarbetarundersökningar inte är genomförda eller färdigställda vid denna tid på året.

Kommunens resultat för perioden januari – augusti är positivt med 173 miljoner kronor. Prognosen för året innebär ett resultat på 50,6 miljoner kronor, vilket är 61,4 miljoner kronor bättre än det budgeterade resultatet på minus 10,8 miljoner kronor. Balanskravsresultatet beräknas till 46,5 miljoner kronor.

Sammantaget räknar nämnderna med ett negativt utfall på 23,9 miljoner kronor jämfört med budget. De gemensamma posterna lämnar ett överskott mot budget på 48 miljoner kronor.

Årets skatter och generella statsbidrag ökar med 3 procent jämfört med 2017. Prognosen för året är något lägre än budget, vilket beror på lägre befolkningstillväxt än planerat.

Finansnettot beräknas ge ett positivt utfall på 37 miljoner kronor och ett överskott mot budget på 41 miljoner kronor. Detta beror framförallt på minskade räntekostnader, utdelning från Södertörns Energi AB och pensionsavkastning.

Nettoinvesteringarna har hittills under året uppgått till 294 miljoner. Enligt nämndernas bedömningar kommer investeringarna att uppgå till omkring 610 miljoner för hela 2018 vilket är betydligt högre än investeringarna under de senaste åren.

2018-10-25

Dnr KS/2018:540

Kommunens upplåning beräknas öka med drygt 300 miljoner kronor under 2018.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2018-09-25.

Yrkande

Ebba Östlin (S), Mats Einarsson (V), Shafqat Khatana (S) och Lars Johansson (L) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning

Kommunfullmäktiges ordförande ställer kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Särskilt yttrande

Stina Lundgren (M), Kia Hjelte (M), Willy Viitala (M) och Yngve RK Jönsson (M) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

_____

Expedieras till:
Samtliga nämnder och förvaltningar

SÄRKILT YTTRANDE

Kommunfullmäktige

2018-10-25

Ärende 189 Delårsrapport 2 2018 (KS/2018:540)

Vi ställer oss direkt avvisande till att medge tilläggsanslaget till *Mångkulturellt Centrum*. Det är inte skattekollektivets uppgift att kompensera centret för att det inte mår med att generera tillräckliga intäkter (och därigenom få stora underskott, som i sin tur har urholkat det egna kapitalet). MKC kommer inte heller i år att vara i närheten av det budgeterade överskottet på 659 740 kronor, ett överskott som var tänkt att användas för att återställa det egna kapitalet. MKC bör snarare se över sin egen kostnadsbild och förslagsvis justera personalkostnaderna för att få en ekonomi som ökar möjligheterna att kunna generera en budget i balans under de närmaste åren. Vi ville att kommunstyrelsen skulle avslå tilläggsanslaget på 830 000 kronor.

I *Utbildningsnämnden* är det samma skolor som uppvisar ett underskott, precis som att det är samma skolor som år efter år ligger i botten när det gäller skolresultaten och behörighetsgraderna.

När det gäller underskottet för *Subtopia* (under UBAB) härrör detta sig mycket till att kommunen har stängt av den stora grusade besöksparkeringen (mitemot den blåa armen). Märkligt nog görs det undantag vid Alby Moskés sammankomster. Detta problem behöver snarast få en lösning. Ytan borde kunna avgiftsregleras, för såväl boende, besökare till klustret och andra. På sätt kan man lättare komma åt den problematiken som fanns kring ytan tidigare.

Det är för oss tveksamt om *investeringen* i en cricketplan (för 9+2 Mkr) är den mest angelägna att göra, sett till det eftersatta behovet på andra håll i kommunen. Vidare ställer vi oss undrande till hur läktaren går in under ”inventarier”.

Det ser även ut som att kommunen inte kommer att mår med att genomföra hela den för helåret budgeterade investeringsvolymen.

Vi har i ett tidigt skede, i olika sammanhang, pekat på att rivning av Allégården och nybyggnation på annan plats skulle vara att föredra. Då hade vi kunnat använda tomten till exempelvis bostäder istället. För varje ny tur och fördyrande av det hela ser vi ut att få mer rätt, även sett till slutlig totalkostnad.

Det kan vidare enkelt konstateras att *Socialnämndens* utstickande (prognosticerade) underskott i huvudsak härrör från kostnader kopplade till effekter av det nationella flyktingmottagandet.

Den högst marginella ökningen i *valdeltagandet* bör nog inte betecknas som en framgång,

med tanke på vilka resurser kommunen lägger på att öka valdeltagandet. Därtill kvarstår vår skepsis mot valinformatörerna, inte minst i ljuset av Uppdrag Granskning.

Stina Lundgren (M)

Kia Hjelte (M)

Willy Viitala (M)

Yngve RK Jönsson (M)

§ 190**Redovisning och förlängd beredningstid för motioner
(KS/2018:155)****Beslut**

Kommunfullmäktige godkänner redovisningen per 2018-10-08 och ger följande motioner förlängd beredningstid till och med 2019-04-30.

Beteckning	Datum	Ärendebeskrivning
KS/2012:550	2012-12-13	Löpande ekonomisk uppföljning av driftskostnaderna för Tullinge respektive övriga Botkyrka (TUP)
KS/2014:402	2014-06-17	Verka för en försäljning av hela eller delar av fjärrvärmeproduktionen (M) och (L)
KS/2014:727	2014-11-27	Uppmärksamma 100-årsminnet av folkmordet på kristna (KD)
KS/2015:80	2015-01-29	Bolagisera och sälj Hangaren (M), (KD), (L) och (C)
KS/2015:83	2015-01-29	Problemet med vissa hundar och dess ägare (M)
KS/2015:84	2015-01-29	Utred möjligheterna att anlägga en idrottsarena i Hamra grustag (M)
KS/2015:120	2015-01-29	Hågelbyparken som historiskt turistcentrum (SD)
KS/2015:235	2015-03-26	Närodlat i Botkyrka kommun (SD)
KS/2015:263	2015-03-26	Mer effektiva medborgarkontor (M)
KS/2015:266	2015-03-26	Tillfälliga bygglov för modulbostäder (M)
KS/2015:699	2015-10-22	Botkyrka behöver en plan mot radikalismen (M)
KS/2015:702	2015-10-22	Uppdatera utanförskapsrapporten (M)
KS/2016:137	2016-02-25	Kommunen måste investera i klimatomställning istället för i olje-bolag (V)
KS/2016:251	2016-04-28	Myndighetspost (C)
KS/2016:341	2016-04-28	Knyt samman Norra Botkyrka, däck över E4/E20 (L)
KS/2016:362	2016-04-28	Gröna obligationer (L)

2018-10-25

Dnr KS/2018:155

KS/2016:479	2016-06-21	Slå ihop bolagen Södertörns Energi AB och Södertörns Fjärrvärme AB (KD)
KS/2016:491	2016-06-21	Omförhandla ”specialavtalen” med Folkets hus (M)
KS/2016:496	2016-06-21	Fördela annonseringen på båda lokaltidningarna (M)
KS/2016:708	2016-10-27	Bygg en simhall i Tullinge (TUP)
KS/2016:737	2016-10-27	Mer frukt i våra parker (C)
KS/2016:809	2016-12-15	Ta fram rutiner för förebyggande av smittskyddsarbete och rutiner för hur man hanterat ett utbrott av smittsam sjukdom på kommunens samtliga arbetsplatser (M)
KS/2017:55	2017-01-26	Lämna Mälardalsrådet (SD)
KS/2017:280	2017-04-27	Utred i vilken omfattning organisationen Islamic Relief har besökt Botkyrka kommuns verksamheter (SD)
KS/2017:426	2017-06-20	Förvärva, sanera och exploatera attraktiv mark (TUP)
KS/2017:562	2017-09-28	Stärk närdemokratin – inför kommundelsnämnder (TUP)

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2018-10-08 § 193 lämnat ett förslag till beslut.

Enligt kommunfullmäktiges arbetsordning § 32, ska kommunstyrelsen två gånger varje år, i april och oktober, redovisa för kommunfullmäktige vilka motioner som inte har beretts färdigt. Nedan redovisas en sammanställning över det totala antalet motioner samt antalet motioner som fått förlängd beredningstid vid 2016, 2017 och 2018 års återrapporteringstillfällen:

	April 2016	Oktober 2016	April 2017	Oktober 2017	April 2018	Oktober 2018
Antal motioner som beviljades förlängd beredningstid vid återrapporteringstillfället	46	45	26	37	28	26
Antal obesvarade motioner vid återrapporteringstillfället	81	89	63	60	47	41

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2018-09-13.

Yrkande

Stina Lundgren (M) lämnar ett tilläggsyrkande, bilaga.

2018-10-25

Dnr KS/2018:155

Propositionsordning

Kommunfullmäktiges ordförande ställer först tilläggsyrkandet under proposition och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med tilläggsyrkandet. Kommunfullmäktiges ordförande ställer sedan kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Expedieras till:
Samtliga nämnder
Berörda kommunala bolag

Kommunfullmäktige

YRKANDE

2018-10-25

**Ärende 190   Redovisning och förlängd beredningstid för motioner
(KS/2018:155)**

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta

att avskryva följande motioner:

KS/2014:402 2014-06-17 Verka för en försäljning av hela eller delar av fjärrvärmeproduktionen (M) och (L)

KS/2015:80 2015-01-29 Bolagisera och sälj Hangaren (M), (KD), (L) och (C)

KS/2015:83 2015-01-29 Problemet med vissa hundar och dess ägare (M)

KS/2015:84 2015-01-29 Utred möjligheterna att anlägga en idrottsarena i Hamra grustag (M)

KS/2015:266 2015-03-26 Tillfälliga bygglov för modulbostäder (M)

KS/2016:491 2016-06-21 Omförhandla ”specialavtalen” med Folkets hus (M)

Stina Lundgren (M)   Willy Viitala (M)

Kia Hjelte (M)   Yngve RK Jönsson (M)

§ 191**Redovisning och förlängd beredningstid för medborgarförslag (KS/2018:155)****Beslut**

Kommunfullmäktige godkänner redovisningen per 2018-10-08 och ger följande medborgarförslag förlängd beredningstid till och med 2019-04-30.

Beteckning	Beskrivning
KS/2014:552	Kommunen ska be om tillåtelse innan man skickar ut sms till medborgare
KS/2014:568	Renare och snyggare Botkyrka med hjälp av civilsamhället
KS/2014:632	Önskan om att Botkyrka kommun finansierar fiberoptiska kablar för dataöverföring
KS/2014:766	Gör området runt Tumba Idrottshus till en rökfri zon
KS/2015:384	Inrätta ett Ericsson-museum i Hågelby
KS/2016:353	Förbud mot smällare och raketer i Botkyrka kommun i privat regi
KS/2016:564	Internethastigheten utökas på landsbygden i Botkyrka
KS/2016:652	Gör röda stugan till sommarcafé mitt emot Tullinge strand 60
KS/2017:385	Botkyrka behöver en handlingsplan för hur självmorden ska minska
KS/2017:473	Badplatsen och bryggan vid Solvägen, Tullinge Strand
KS/2017:505	Förslag om farthinder på Harbrovägen

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2018-10-08 § 194 lämnat ett förslag till beslut.

Enligt kommunfullmäktiges arbetsordning § 33, ska kommunstyrelsen två gånger varje år, i april och oktober, redovisa för kommunfullmäktige vilka medborgarförslag som inte har beretts färdigt. Nedan redovisas en sammanställning över det totala antalet medborgarförslag samt antalet medborgar-

2018-10-25

Dnr KS/2018:155

förslag som fått förlängd beredningstid vid 2016, 2017 och 2018 års återrapporteringstillfällen:

	April 2016	Oktober 2016	April 2017	Oktober 2017	April 2018	Oktober 2018
Antal medborgarförslag som beviljades förlängd beredningstid vid återrapporteringstillfället	24	19	15	18	11	11
Antal obesvarade medborgarförslag vid återrapporteringstillfället	100	64	80	49	83	50

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2018-09-13.

Propositionsordning

Kommunfullmäktiges ordförande ställer kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

_____
Expedieras till:
Samtliga nämnder
Berörda kommunala bolag

§ 192

Redovisning av lämnade uppdrag från kommunstyrelsen och kommunfullmäktige (KS/2018:562)

Beslut

1. Kommunfullmäktige har tagit del av uppdragsrapporteringen.
2. Kommunfullmäktige anser följande uppdrag slutförda:

KS/2011:394, KS/2014:262, KS/2014:736, KS/2014:246, KS/2016:670, KS/2016:666, KS/2017:323, KS/2017:607, KS/2017:96, KS/2018:1, KS/2017:225, KS/2018:192 (uppdrag 84, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95), KS/2018:383, KS/2014:612, KS/2016:336, KS/2016:90, KS/2017:630, KS/2017:620.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2018-10-08 § 195 lämnat ett förslag till beslut.

I samband med att kommunens delårsrapport upprättas har förvaltningen även sammanställt en redogörelse över samtliga lämnade uppdrag från kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Bifogad redogörelse, vid redovisningstillfället, innehåller totalt 110 uppdrag. Av redogörelsen framgår det huruvida uppdragen är slutförda eller om fortsatt arbete pågår.

De uppdrag som anses slutförda är grönmarkerade i bifogad redogörelse och förvaltningen föreslår därmed att kommunfullmäktige anser uppdragen slutförda.

Förvaltningen har som ambition att föra in kvarstående uppdrag som inte slutredovisas vid detta tillfälle i kommunens nya system för beslutstöd. Denna åtgärd avser förenkla uppföljning och återrapportering av lämnade uppdrag. Genom att använda oss av systemet för beslutstöd skapas en tydligare struktur samt kommer det vara enklare att få en överblick över samtliga nämnders uppdrag och uppdragens status.

2018-10-25

Dnr KS/2018:562

Totala andelen uppdrag	Andel genomförda uppdrag	Andel kvarvarande uppdrag
110	28	82

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse 2018-09-24.

Yrkande

Ebba Östlin (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning

Kommunfullmäktiges ordförande ställer kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Expedieras till:
Samtliga nämnder
Berörda kommunala bolag

7

Delegationsbeslut(AVUX/2018:7)

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden godkänner redovisningen av delegationsbesluten.

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden som styrelse beslutar i stort om verksamhetens mål, inriktning och kvalitet samt i ärenden i övrigt som är av principiell natur. Andra ärenden delegeras till förvaltningschefen som i sin tur delegerar vidare till verksamhetschefer, rektorer med flera.

Följande listor över delegationsbeslut har lämnats in:

- Daglig verksamhet november 2018
- Vuxenutbildningen november 2018
- Xenter november 2018

Delegationsbeslut november 2018

Inlämnas till arbetsmarknad.vuxenutbildning@botkyrka.se senast kl. 12.00
den 2:a i månaden efter besluts månaden.

Besluts- datum	Delega- tions- punkt	Beslut	Diarie- nummer	Delegat
2018-11-01	F3	Avtal om köpt plats	2018:42	Yvonne Lundén
2018-11-06	F3	Avtal om köpt plats	2018:43	Yvonne Lundén

Yvonne Lundén
Verksamhetschef
Daglig verksamhet

Delegationsbeslut november 2018

Inlämnas till arbetsmarknad.vuxenutbildning@botkyrka.se senast kl. 12.00 den 2:a i månaden efter besluts månaden.

Beslutsdatum	Delegationspunkt	Beslut	Diarienummer	Delegat
2018-11-01 – 2018-11-30	F 2	32 yttrande beträffande gymnasial vuxenutbildning i annan kommun		Michaela Blume
2018-11-01 – 2018-11-30	F 2	31 yttrande beträffande grundläggande vuxenutbildning i annan kommun		Birgitta Wählstrand
2018-11-01 – 2018-11-30	F 2	32 yttrande beträffande SFI i annan kommun		Birgitta Wählstrand
2018-11-01 – 2018-11-30	F 1	Antagning till gymnasial vuxenutbildning		Michaela Blume
2018-11-01 – 2018-11-30	F 1	Antagning till grundläggande vuxenutbildning		Birgitta Wählstrand
2018-11-14	F 4	Anställning av 1 Enhetschef vägledning och administration, tillsvidare, 100 %		Helen Myslek
2018-11-14	F 4	Anställning av 1 antagningskoordinator, tillsvidare, 100 %		Luljeta Spahijaj
2018-11-18	F 4	Anställning av 1 studie- och yrkesvägledare, tillsvidare, 100 %		Luljeta Spahijaj

Helen Myslek
Verksamhetschef
Botkyrka Vuxenutbildning

